

Programma van toetsing en afsluiting

Schooljaar 2023 - 2024

3 mavo

Berger Scholengemeenschap

VOORWOORD

Aan de leerlingen 3 mavo
Ter informatie aan hun ouder(s) en/of verzorger(s)

Bergen NH, september 2023

Beste leerlingen 3 mavo,

Hier ligt voor je het Programma van Toetsing en Afsluiting, kortweg het PTA. Dit boekje wordt je leidraad naar het examen. Volgend jaar ontvang je ook een PTA met daarin beschreven welke toetsen je in het examenjaar gaat maken en hoeveel deze meetellen voor het examen.

De vakken CKV en maatschappijleer sluit je in het derde leerjaar af met een schoolexamen. Elke toets beschreven in dit PTA telt voor een bepaald percentage mee, per vak tellen alle schoolexamentoetsen in 3 en 4 mavo bij elkaar 100%.

De slaag-zakregeling staat tevens in dit boekje genoteerd. Daarmee weet je precies waar je aan moet voldoen om volgend schooljaar je mavodiploma te behalen.

De wet schrijft voor dat je vóór 1 oktober in het bezit moet zijn van een exemplaar van dit Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA). In dit boekje wordt aangegeven welke onderdelen van het examenprogramma in het schoolexamen worden getoetst, de inhoud van die onderdelen, de wijze waarop het schoolexamen plaatsvindt, de herkansing van schoolexamenonderdelen, evenals de regels voor de wijze waarop het cijfer voor het schoolexamen tot stand komt.

Het PTA bestaat uit een aantal delen. In het laatste deel, dat van de zogenaamde vak-PTA's, staat per vak vermeld welke onderdelen in de loop van het schooljaar worden getoetst. In het inleidende gedeelte staan algemene regels en afspraken over het schoolexamen, het centraal examen, de toetsen en hun soort en weging.

Je vindt ook een overzicht met daarin alle examenvakken van de opleiding vmbo-tl, verder een schema van vakken die alleen met een schoolexamen worden afgesloten en de vakken die zowel een schoolexamen als een centraal examen kennen. Belangrijke data staan vermeld in de [jaaragenda](#) op de BSG-website.

Zorg dat je op de hoogte bent van alle schoolexamens, toetsen en activiteiten die dit jaar op je af komen, vandaar dit boekje. Het bevat informatie over alle schoolexamentoetsen. Hoeveel toetsen zijn er, welke leerstof, hoe zwaar telt de toets mee, is de toets wel of niet herkansbaar?

Allemaal zaken die voor dit voorexamenjaar van belang zijn. Lees het boekje goed door, doe er je voordeel mee.

Ik wens jullie, mede namens alle docenten, veel succes het komende jaar!

Ger de Haas
Leerjaarcoördinator 3 en 4 mavo

INLEIDING

Programma van Toetsing en Afsluiting

In dit PTA staan alle schoolexametoetsen vermeld, evenals hun wegingen, tijdsduur, periode van afname en een verwijzing naar de leerstof. In het eerste gedeelte worden de verschillende begrippen omschreven. De regelgeving met betrekking tot het schoolexamen staat beschreven in het examenreglement. Deze is als download te vinden op de website van de Berger Scholengemeenschap: www.berger-sg.nl. Ook vind je hier een link naar het Uitvoeringsbesluit WVO 2020. Voor bepaalde vakken worden in de voorexamenklas één of meerdere schoolexametoetsen (SE) afgenomen. Alle schoolexametoetsen uit het voorexamenjaar en examenjaar samen bepalen het schoolexamencijfer (50% diploma). Het centraal examen cijfer (50% diploma) sluit het examenjaar af. Samen bepalen zij het eindcijfer op het diploma. Voor informatie over het profielenoverzicht, de lessentabel, de bevorderingsnormen en de huisregels verwijzen wij naar de schoolgids op www.berger-sg.nl. In dit PTA staan alleen de schoolexametoetsen vermeld. Leerlingen ontvangen het PTA uiterlijk op 1 oktober van het schooljaar.

Het examendossier

De cijfers en waarderingen van alle onderdelen van het schoolexamen: toetsen, praktische opdrachten, handelingsdelen en profielwerkstuk, die gedurende het voor- en examenjaar (leerjaar 3 en 4) zijn behaald vormen het zogenaamde examendossier.

De school kent een examendossier in digitale vorm (Magister). Daarin worden de cijfers van alle behaalde onderdelen opgeslagen. Leerlingen (en ouders) kunnen thuis via de website hun cijfers inzien. De benodigde inlogcode is door school verstrekt. Verslagen, rapportages, werkstukken, handelingsdelen en toetsen van leerlingen die deel uitmaken van het examendossier worden tot 6 maanden na het centraal examen door de docent bewaard, tezamen met een correctiemodel en de normering. Werkstukken van de beeldende vakken kunnen meegenomen worden naar huis, nadat de leerlingen voor akkoord hebben getekend op school. Beroep aantekenen tegen een beoordeling van al mee naar huis genomen werk is uitgesloten. Een leerling die niet akkoord gaat met een beoordeling, mag z'n werk niet mee naar huis nemen. Alle gemaakte en gecorrigeerde examenopgaven van het centraal examen worden tot 6 maanden na het afsluiten van het examen door de school bewaard, tezamen met correctiemodel en normering. Inzage kan alleen geschieden in opdracht en bijzijn van de vakdocent of afdelingsleider/examensecretaris. Het werk mag niet worden meegegeven en er mogen geen afdrucken of foto's van worden gemaakt.

Het centraal examen en het diploma

De manier waarop het centraal examen wordt afgenomen, is in de wet (het Eindexamenbesluit Voortgezet Onderwijs, zie website BSG) vastgelegd. De school voert deze wettelijke regels uit. Hierop wordt toezicht gehouden door de inspectie en eventueel door de geëncommitteerden. De kandidaat wordt toegelaten tot het centraal examen als alle onderdelen van het schoolexamen zijn afgelegd. Het schoolexamen wordt afgesloten vóór aanvang van het eerste tijdvak. Het bevoegd gezag kan in bijzondere gevallen hiervan afwijken, zie examenreglement. Op het diploma worden de onderwijssoort en het profiel of de profielen vermeld waarin examen is afgelegd. Op de cijferlijst worden alle vakken met behorende cijfermatige waardering vermeld. Zowel het cijfer van het schoolexamen, het cijfer voor het centraal examen, als het eindcijfer worden vermeld. Het eindcijfer wordt afgerond op een heel getal. Ook is er op de cijferlijst ruimte gereserveerd voor vermelding van de beoordeling van het profielwerkstuk, evenals de titel van het profielwerkstuk.

Eindtermen examenprogramma's

De eindtermen beschreven in de examenprogramma's van de verschillende vakken worden getoetst in het centraal examen en het schoolexamen. In de examenprogramma's zijn eindtermen die centraal worden geëxamineerd. Daarnaast zijn er ook eindtermen die alleen, maar wel verplicht in het schoolexamen getoetst moeten worden. Sommige onderdelen uit de CE-stof mogen ook in het SE getoetst worden. De volledige examenprogramma's zijn per vak te vinden met behulp van de link in onderstaande tabel; hier staat de volledige uitwerking van de eindtermen en de verplichte verdeling van eindtermen tussen SE en CE. In dit PTA staan per vak de eindtermen en deeltaken uit de examenprogramma's waarop de verschillende PTA-onderdelen betrekking hebben en een beschrijving van de inhoud waarmee de leerling zich voorbereidt op de SE-toetsing uit het PTA.

Vak	Examenprogramma
Engels	Examenprogramma Engels
Frans	Examenprogramma Frans
Duits	Examenprogramma Duits
maatschappijleer	Examenprogramma maatschappijleer
aardrijkskunde	Examenprogramma aardrijkskunde
nask 1	Examenprogramma nask1
biologie	Examenprogramma biologie
kunsvakken, incl. CKV	Examenprogramma KCKV
Lichamelijke opvoeding	Examenprogramma lichamelijk opvoeding Examenprogramma lichamelijke opvoeding 2

Overzicht vakken mavo Berger Scholengemeenschap

Gemeenschappelijk deel	De profielen	Keuzedeel
Examenvak: -Nederlands -Engels -maatschappijleer (alleen schoolexamen) Niet examenvak: -lichamelijke opvoeding -kunsvakken inclusief ckv (KCKV)	Techniek: -wiskunde -nask I (natuurkunde)	Frans
	Zorg en Welzijn: -biologie -wiskunde of aardrijkskunde of geschiedenis	Duits
	Economie: -economie -Frans of Duits of wiskunde	geschiedenis aardrijkskunde wiskunde economie nask II (scheikunde)
	Landbouw: -wiskunde -nask I of biologie	biologie muziek tekenen handvaardigheid I (handvaardigheid) handvaardigheid II (textiele werkvormen)

Overzicht schoolexamen- en centraal eindexamenvakken

Hieronder staan alle vakken vermeld, daarbij is aangegeven of deze afgesloten worden met alleen een schoolexamen of met een schoolexamen én een centraal eindexamen. Ook is het onderscheid gemaakt tussen vakken met een cijfer en vakken die worden afgesloten met 'voldoende' of 'goed'.

Schoolexamen:

- Maatschappijleer.....cijfer
- Kunstvakken inclusief ckv (KCKV).....voldoende/goed
- Lichamelijke opvoeding.....voldoende/goed
- Rekenen.....cijfer

Schoolexamen en centraal examen:

- Nederlands..... cijfer
- Engels..... cijfer
- Frans..... cijfer
- Duits..... cijfer
- Geschiedenis..... cijfer
- Aardrijkskunde.....cijfer
- Economie..... cijfer
- Wiskunde..... cijfer
- Nask 1.....cijfer
- Nask 2cijfer
- Biologie.....cijfer
- Muziek.....cijfer
- Tekenen.....cijfer
- Handvaardigheid.....cijfer
- Textiele werkvormen.....cijfer

Examendossier toetsen

Elke toets die deel uitmaakt van het schoolexamen wordt: 'SE-toets' genoemd. Een dergelijke toets kan schriftelijk, digitaal (DT), mondeling (MO) of een praktische opdracht (PO) zijn en wordt op een vooraf vastgestelde datum afgenomen. Schriftelijke toetsen worden afgenomen tijdens een les of in een toetsperiode. Mondelinge toetsen en praktische opdrachten kunnen plaatsvinden tijdens toetsperiodes, maar ook op andere data buiten de toetsperiodes.

Elk schooljaar kent vier periodes, met uitzondering van het examenjaar dat drie periodes kent. Aan het einde van elke periode is een toetsperiode van één of meerdere dagen opgenomen waarin schoolexamentoetsen worden afgenomen. In het PTA is van elk vak afzonderlijk vastgelegd, op welk moment schoolexamentoetsen worden afgenomen. Bij aperte fouten of in uitzonderlijke situaties kan na overleg met de afdelingsleider en de secretaris eindexamens hiervan worden afgeweken. Deze beslissing moet tijdig en duidelijk bekend gemaakt worden aan de betreffende leerlingen. Overigens kunnen eventuele wijzigingen nooit de kandidaat benadelen. Schoolexamentoetsen worden beoordeeld met een cijfer.

Praktische opdrachten

Meerdere vakken hebben een praktische opdracht in het programma opgenomen.

Bij praktische opdrachten gaat het vooral om het toepassen van algemene, vakoverstijgende vaardigheden.

De leerling laat zien dat hij bepaalde vaardigheden beheerst. Een praktische opdracht kan worden afgesloten met een presentatie.

In de vak-PTA's of in de opdracht verstrekt door de vakdocent staat vermeld op welk moment een PO ingeleverd moet worden.

Het is mogelijk praktische opdrachten door een groepje leerlingen (maximaal 4) te laten uitvoeren. De docent moet akkoord gaan met het groepswerk en met de samenstelling van de groep. Uit het resultaat van de praktische opdracht moet duidelijk blijken hoe de samenwerking is verlopen en hoe de werkzaamheden zijn verdeeld.

Praktische opdrachten worden beoordeeld met een cijfer.

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: 3 mavo

Vak: Engels

Toetsen

SE	Informeel brief	Leerstof:
Moment:	toetsweek 4	Handout: how to write an informal English letter / Email
Weegfactor:	10	Words A - I Examenbundel VMBO
Tijdsduur:	80	* toegestane hulpmiddelen: woordenboek NE-EN
Wijze van toetsing:	Schriftelijk/digitaal	
Type toets:	Toets	
Herkansing:	Ja	

Examenstof: Eindtermen:
p verplicht SE K/7

** wordt ook getoetst in CE

** bepaald door bevoegd gezag

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: 3 mavo

Vak: Frans

Toetsen

MO Gespreksvaardigheid

Moment: toetsweek 4

Weegfactor: 15

Tijdsduur: 20

Wijze van toetsing: Mondeling

Type toets: Mondeling

Herkansing: Ja

Leerstof:

Reader gespreksvaardigheid

* toegestane hulpmiddelen: n.v.t.

Examenstof:

Ⓟ verplicht SE

Eindtermen:

K/2, K/6

** wordt ook getoetst in CE

** bepaald door bevoegd gezag

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: 3 mavo

Vak: Duits

Toetsen

SE Informele brief
Moment: toetsweek 4
Weegfactor: 10
Tijdsduur: 100
Wijze van toetsing: Schriftelijk
Type toets: Toets
Herkansing: Ja

Leerstof:

Materiaal ter voorbereiding van dit schoolexamen wordt tijdens de les uitgereikt door de docent

* toegestane hulpmiddelen: woordenboek DU-NE/
NE-DU

Examenstof:

Ⓟ verplicht SE

Eindtermen:

K/7

** wordt ook getoetst in CE

** bepaald door bevoegd gezag

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: 3 mavo

Vak: maatschappijleer

Toetsen

SE	Inleiding maatschappijleer	
Moment:	toetsweek 1	Leerstof:
Weefactor:	25	Inleiding maatschappijleer
Tijdsduur:	50	Reader Inleiding maatschappijleer
Wijze van toetsing:	Schriftelijk	
Type toets:	Toets	Lesstof docent en actualiteiten
Herkansing:	Ja	* toegestane hulpmiddelen: n.v.t.

Examenstof:	Eindtermen:
p verplicht SE	K/1, K/2, K/3/, K/4, K/6

** wordt ook getoetst in CE

** bepaald door bevoegd gezag

SE	Ander en ik	
Moment:	toetsweek 2	Leerstof:
Weefactor:	25	Reader Ander en ik
Tijdsduur:	50	
Wijze van toetsing:	Schriftelijk	Lesstof docent en actualiteiten
Type toets:	Toets	* toegestane hulpmiddelen: n.v.t.
Herkansing:	Ja	

Examenstof:	Eindtermen:
p verplicht SE	K/1, K/2, K/3/, K/4, K/7

** wordt ook getoetst in CE

** bepaald door bevoegd gezag

PO	Onderzoek doen	
Moment:	periode 3	Leerstof:
Weefactor:	25	Reader Onderzoek doen naar een maatschappelijk probleem
Tijdsduur:	---	
Wijze van toetsing:	Schriftelijk	
Type toets:	Praktische opdracht	Leerlingen doen onderzoek naar zelf gekozen maatschappelijk probleem(vraagstuk). Dit probleem moet betrekking hebben op één of meer van de gestelde eindtermen
Herkansing:	Nee	

Examenstof:	Eindtermen:	* toegestane hulpmiddelen: n.v.t.
p verplicht SE	K/1, K/2, K/3, K/5, K/6	

** wordt ook getoetst in CE

** bepaald door bevoegd gezag

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: 3 mavo

Vak: natuur- en scheikunde I

Toetsen

SE Tentamen 1

Moment: toetsweek 4

Weegfactor: 10

Tijdsduur: 100

Wijze van toetsing: Schriftelijk

Type toets: Toets

Herkansing: Ja

Leerstof:

Nova deel 3

Hoofdstuk 4 Het weer

Hoofdstuk 5 Licht

Hoofdstuk 8 Straling

* toegestane hulpmiddelen: formule- en tabellenblad en eenvoudige rekenmachine

Examenstof:

Ⓟ verplicht SE

Eindtermen:

K/1, K/2, K/3, K/7, K/11,

K/12

** wordt ook getoetst in CE

** bepaald door bevoegd gezag

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: 3 mavo

Vak: biologie

Toetsen

SE Tentamen 1

Moment: toetsweek 4

Weefactor: 15

Tijdsduur: 100

Wijze van toetsing: Schriftelijk

Type toets: Toets

Herkansing: Ja

Leerstof:

Biologie voor jou, T3 3b boek:

Thema 5: Stevigheid en bewegen

Thema 7: Duurzaam leven

* toegestane hulpmiddelen: eenvoudige rekenmachine en geodriehoek

Examenstof:

Ⓟ verplicht SE

Eindtermen:

K/7, K/8

Ⓟ wordt ook getoetst in CE

K/9

** bepaald door bevoegd gezag

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: 3 mavo

Vak: kunstvakken incl ckv

Toetsen

HD
Moment: periode 1 of 3
Weegfactor: 0
Tijdsduur: ---
Wijze van toetsing: ---
Type toets: Handelingsdeel
Herkansing: Nee

Leerstof:
Oriënteren op kunst- en cultuursector:
- Samenstellen persoonlijk dossier met opleidingen en beroepen uit de culturele sector.
PO Culturele activiteiten (2 activiteiten):
- Het ondernemen van culturele activiteiten.

* toegestane hulpmiddelen: n.v.t.

Examenstof: Eindtermen:
p verplicht SE K/1, K/2, K/3, K/4

** wordt ook getoetst in CE

** bepaald door bevoegd gezag

HD
Moment: periode 2 of 4
Weegfactor: 0
Tijdsduur: ---
Wijze van toetsing: ---
Type toets: Handelingsdeel
Herkansing: Nee

Leerstof:
PO Culturele activiteiten (2 activiteiten)
- het ondernemen van culturele activiteiten.

PO Eigen product:
- Onderzoek en realisatie product, gerelateerd aan beroepspraktijk (culturele sector).

* toegestane hulpmiddelen: n.v.t.

Examenstof: Eindtermen:
p verplicht SE K/1, K/2, K/3, K/4

** wordt ook getoetst in CE

** bepaald door bevoegd gezag

SE
Moment: periode 2 of 4
Weegfactor: 1
Tijdsduur: ---
Wijze van toetsing: Schriftelijk
Type toets: Toets
Herkansing: Nee

Leerstof:
1. De leerling toont door middel van verslag en opdrachten dat hij/zij in staat is zich te oriënteren op de eigen loopbaan en het belang van kunst en cultuur in de maatschappij.
2. De leerling toont door middel van verslag en praktisch werk aan dat hij/zij beschikt over de basisvaardigheden:
- het uitvoeren van praktisch werk;
- het communiceren over kunst & cultuur en
- het reflecteren op eigen leer- en werkproces.

3. De leerling onderneemt zelfstandig 4 culturele activiteiten.

4. De leerling stelt een eigen kunstdossier op met een reflectie op de eigen activiteiten.

* toegestane hulpmiddelen: n.v.t.

Examenstof: Eindtermen:
p verplicht SE K/1, K/2, K/4

** wordt ook getoetst in CE

** bepaald door bevoegd gezag

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: 3 mavo

Vak: lichamelijke opvoeding

Toetsen

HD Periode 1

Moment: ---

Weefactor: 0

Tijdsduur: ---

Wijze van toetsing: ---

Type toets: Handelingsdeel

Herkansing: Ja

Leerstof:

veld:

hockey en voetbal: techniek, tactiek en spelregels

atletiek: techniek

softbal met aangooi: techniek, tactiek en spelregels

bosloop

Examenstof:

Eindtermen:

** verplicht SE

** wordt ook getoetst in CE

** bepaald door bevoegd gezag

HD Periode 2

Moment: ---

Weefactor: 0

Tijdsduur: ---

Wijze van toetsing: ---

Type toets: Handelingsdeel

Herkansing: Ja

Leerstof:

zaal:

basketbal: techniek, tactiek en spelregels

badminton: techniek, tactiek en spelregels

bewegen en muziek

circuit

Examenstof:

Eindtermen:

** verplicht SE

zelfverdediging

** wordt ook getoetst in CE

** bepaald door bevoegd gezag

HD periode 3

Moment: ---

Weefactor: 0

Tijdsduur: ---

Wijze van toetsing: ---

Type toets: Handelingsdeel

Herkansing: Ja

Leerstof:

zaal:

volleybal: techniek, tactiek en spelregels

turnen

zwaaien, steunen, springen

acrogym

shuttle run test

Examenstof:

Eindtermen:

** verplicht SE

** wordt ook getoetst in CE

** bepaald door bevoegd gezag

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: 3 mavo

Vak: lichamelijke opvoeding

HD Periode 4

Moment: ---

Weefactor: 0

Tijdsduur: ---

Wijze van toetsing: ---

Type toets: Handelingsdeel

Herkansing: Ja

Leerstof:

veld:

rugby: techniek, tactiek en spelregels

veld:

softbal

handbal

Examenstof: Eindtermen:

** verplicht SE

** wordt ook getoetst in CE

** bepaald door bevoegd gezag

Je bent alle lessen aanwezig, ook als je geblesseerd bent.

Als je niet mee kan doen, dan neem je een bericht van je ouder(s)/verzorger(s) mee. Je meldt je voor de les bij de docent en die bepaalt of je een vervangende opdracht moet maken. Deze wordt dan aan het einde van de les persoonlijk bij de docent ingeleverd. De opdracht moet voldoende zijn.

Na een gemiste les moet je binnen een week contact opnemen met je docent LO.

Voldoe je niet aan de bovenstaande verplichtingen dan word je met een onvoldoende beoordeeld. Je moet voor iedere periode een voldoende hebben gehaald, anders kun je niet bevorderd worden naar het volgende leerjaar.
